

PA152: Efektivní využívání DB
2. Datová úložiště

Vlastislav Dohnal

Poděkování

- Zdrojem materiálů tohoto předmětu jsou:
 - Přednášky CS245, CS345, CS345
 - Hector Garcia-Molina, Jeffrey D. Ullman, Jennifer Widom
 - Stanford University, California
 - Přednášky dřívější verze PA152 (podzim 2008)
 - Pavel Rychlý
 - Fakulta informatiky, Masarykova Univerzita

Optimalizace přístupu na disk

- *Omezení náhodných přístupů*
- Velikost bloku
- Diskové pole

Omezení náhodných přístupů

■ Defragmentace

- Uspořádání bloků do pořadí jejich zpracování
- Souborový systém
 - Řeší na úrovni souborů
 - Alokace více bloků naráz, nástroje pro defragmentaci

■ Plánování přístupů (výtah)

- Pohyb hlavičky pouze jedním směrem
- Přeuspořádávání požadavků na disk
 - Při zápisu použití zálohované cache (nebo logu)

■ Prefetching, double buffering

Single Buffer

■ Úloha:

- Čti blok B1 → buffer
- Zpracuj data v bufferu
- Čti blok B2 → buffer
- Zpracuj data v bufferu
- ...

■ Náklady:

- P = čas zpracování bloku
- R = čas k přečtení 1 bloku
- n = počet bloků ke zpracování

■ Single buffer time = $n(R+P)$

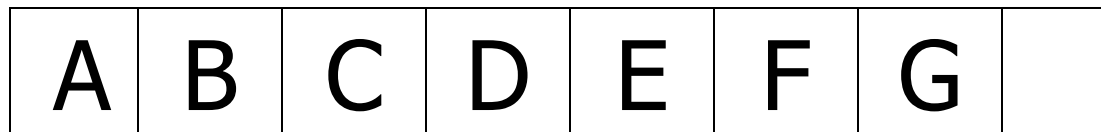
Double Buffering

- Dva buffery v paměti, používané střídavě

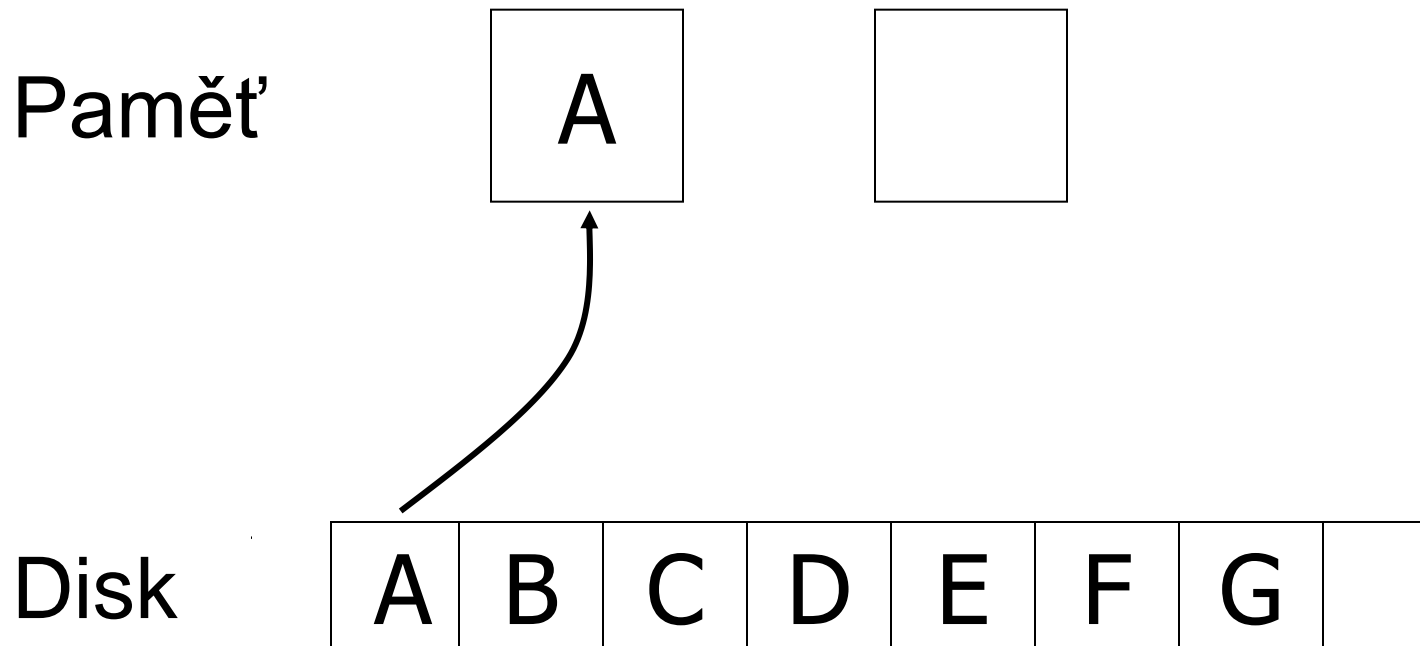
Paměť

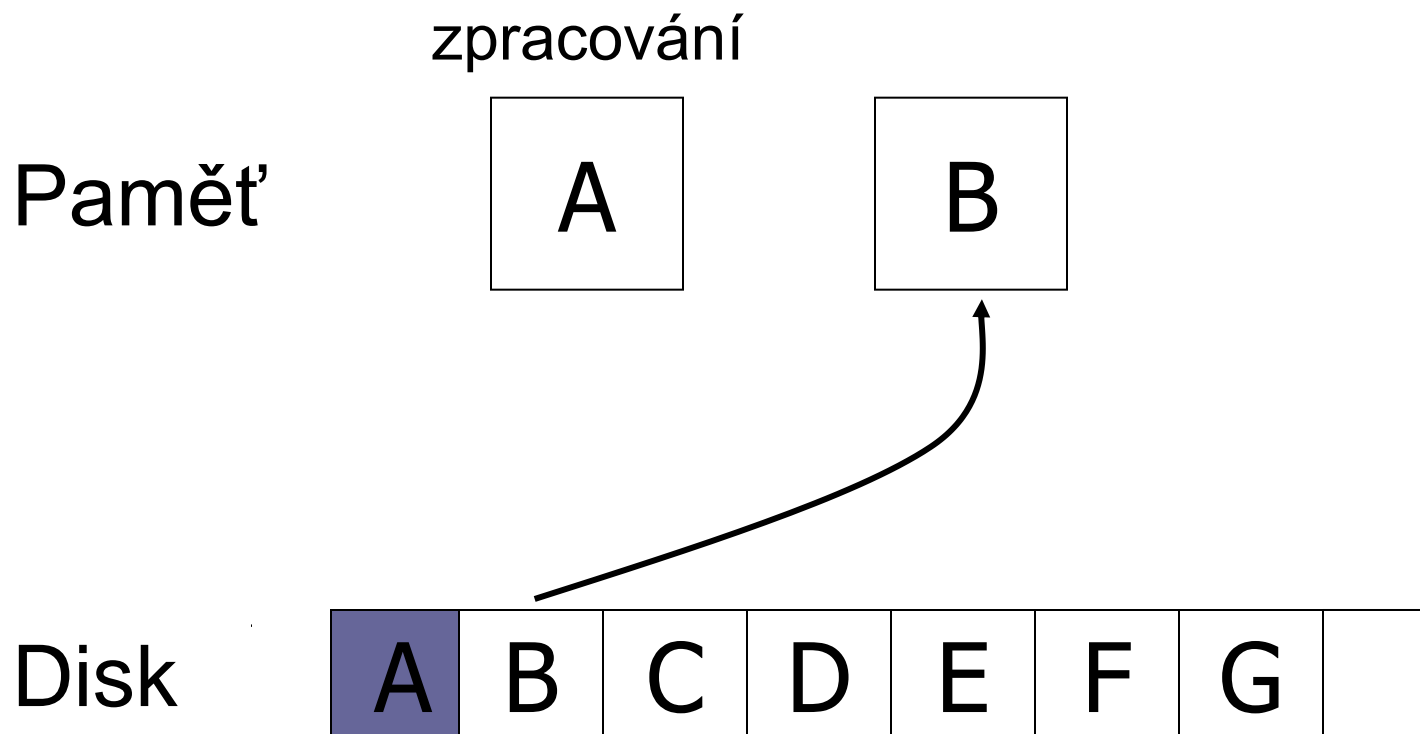
Disk

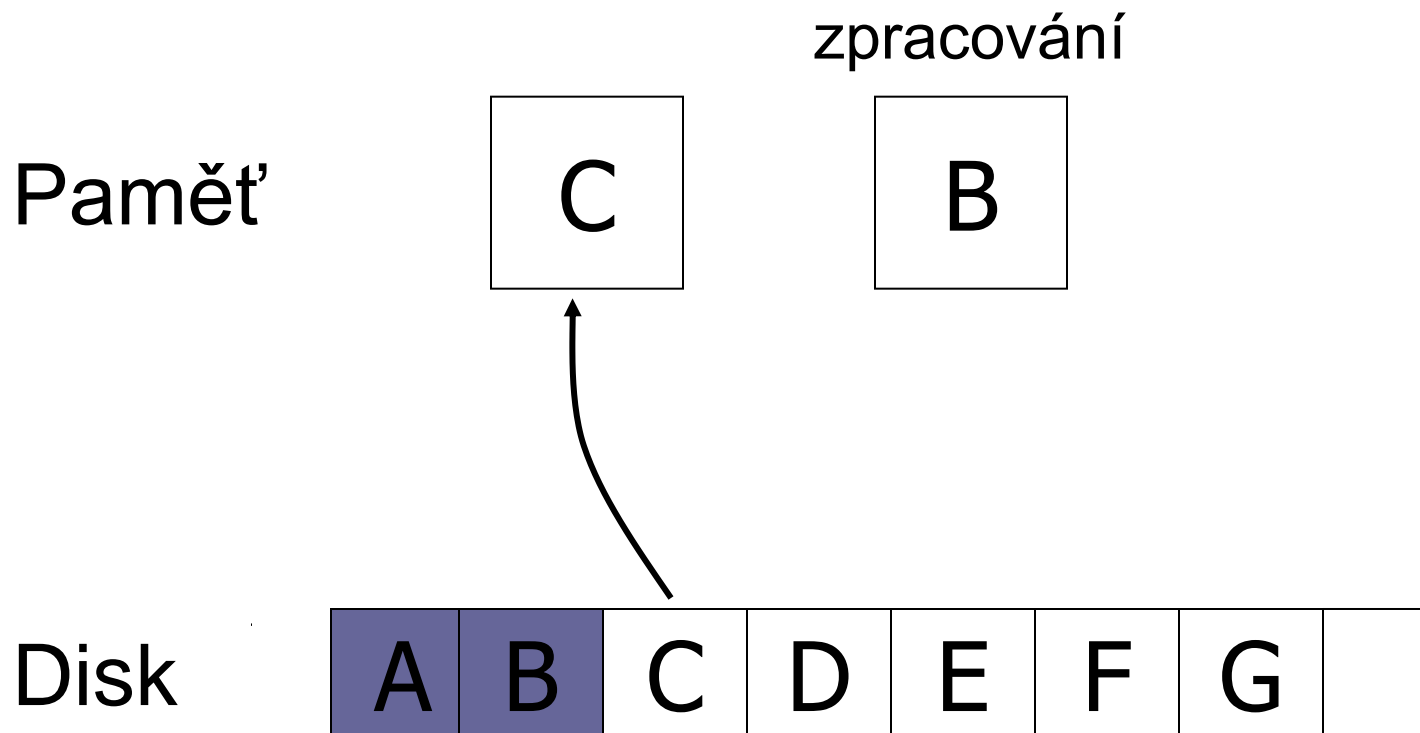
Double Buffering

Double Buffering

Double Buffering

Double Buffering

- Náklady:

- P = čas zpracování bloku

- R = čas k přečtení 1 bloku

- n = počet bloků ke zpracování

- Single buffer time = $n(R+P)$

- Double buffer time = $R + nP$

- Předpokládáme $P \geq R$

Optimalizace přístupu na disk

- Omezení náhodných přístupů
- *Velikost bloku*
- Diskové pole

Velikost bloku

- Velký blok → amortizace I/O nákladů

ALE

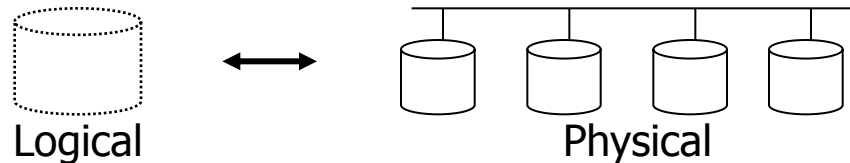
- Velký blok → čtení více „nepotřebných“ dat, čtení trvá déle
- Trend:
 - cena paměti klesá, bloky se zvětšují

Optimalizace přístupu na disk

- Omezení náhodných přístupů
- Velikost bloku
- *Diskové pole*

Diskové pole

- Více disků uspořádaných do jednoho logického

- Paralelní čtení / zápis
 - Snížení průměrné doby vystavení hlaviček
- Metody
 - rozdělování dat (block striping)
 - zrcadlení dat (mirroring)

Zrcadlení

- Zvýšení spolehlivosti pomocí replikace
 - Logický disk je sestaven ze 2 fyzických disků
 - Zápis je proveden na každý z disků
 - Čtení lze provádět z libovolného disku
- Data dostupná při výpadku jednoho disku
 - Ztráta dat při výpadku obou → málo pravděpodobné
- Pozor na závislé výpadky
 - Požár, elektrický zkrat, zničení HW řadiče pole, ...

Rozdělování dat

■ Cíle:

- Zvýšení přenosové rychlosti rozdělením na více disků
- Paralelizace „velkého“ čtení ke snížení odezvy
- Vyrovnání zátěže → zvýšení propustnosti

■ Bit-level striping

- Rozdělení každého bajtu na bity mezi disky
- Přístupová doba je horší než u jednoho disku
- Málo používané

Rozdělování dat

■ Block-level striping

- n disků, blok i je uložen na disk $(i \bmod n)+1$
- Čtení různých bloků lze paralelizovat
 - Pokud jsou na různých discích
- „Velké“ čtení může využít všechny disky

RAID

- Redundant Arrays of Independent Disks
- Různé varianty
 - Různé požadavky
 - Různá výkonnost
 - Různé vlastnosti
- Kombinace variant
 - RAID10 = RAID1, pak RAID0

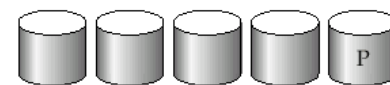
(a) RAID 0: nonredundant striping

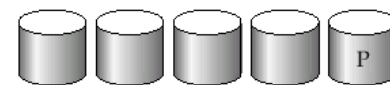
(b) RAID 1: mirrored disks

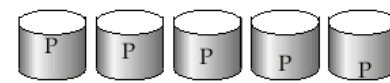
(c) RAID 2: memory-style error-correcting codes

(d) RAID 3: bit-interleaved parity

(e) RAID 4: block-interleaved parity

(f) RAID 5: block-interleaved distributed parity

(g) RAID 6: P + Q redundancy

RAID0,1

■ RAID0

- Block striping, neredundantní
- Velmi vysoký výkon, žádné zabezpečení dat
- Nesnížená kapacita

■ RAID1

- Zrcadlení disků
 - často s block-striping
- Poloviční kapacita, rychlé čtení
- Vhodné pro databázové logy, atp.

(a) RAID 0: nonredundant striping

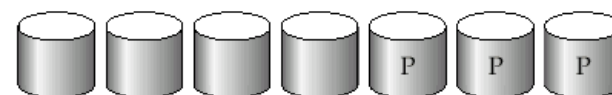

(b) RAID 1: mirrored disks

RAID2,3

■ RAID2

- Bit-striping, Hamming Error-Correcting-Code
- Zotavení z výpadku 1 disku

(c) RAID 2: memory-style error-correcting codes

■ RAID3

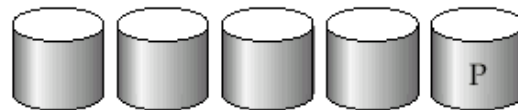
- Bit-Interleaved Parity
- 1 paritní disk
- Zápis: spočítání a uložení parity
- Obnova jednoho disku
 - XOR bitů z ostatních disků

(d) RAID 3: bit-interleaved parity

RAID4

- Oproti RAID3 používá block-striping
 - Paritní blok na zvláštním disku
 - Zápis: spočítání a uložení parity
 - Obnova jednoho disku
 - XOR bitů z ostatních disků
 - Vyšší rychlost než RAID3
 - Blok je čtený pouze z 1 disku → paralelizace

(e) RAID 4: block-interleaved parity

RAID4 (pokrač.)

- Zápis bloku → výpočet paritního bloku
 - Vezmi původní paritu, původní blok a nový blok (2 čtení a 2 zápisy)
 - Nebo přepočítej paritu ze všech bloků (n-1 čtení a 2 zápisy)
 - Efektivní pro sekvenční zápis velkých dat
- Paritní disk je úzké místo!
 - Zápis libovolného bloku vede k zápisu parity
- RAID3,4 – minimálně 3 disky (2+1)
 - Kapacita snížena o paritní disk

RAID5

■ Block-Interleaved Distributed Parity

- Rozděluje data i paritu mezi $n+1$ disků
- Odstranění zátěže na paritním disku RAID4

(f) RAID 5: block-interleaved distributed parity

■ Příklad (5 disků)

- Paritní blok pro n bloků je uložen na disku $(n \bmod 5) + 1$
- Datové bloky uloženy na ostatních 4 discích

P0	0	1	2	3
4	P1	5	6	7
8	9	P2	10	11
12	13	14	P3	15
16	17	18	19	P4

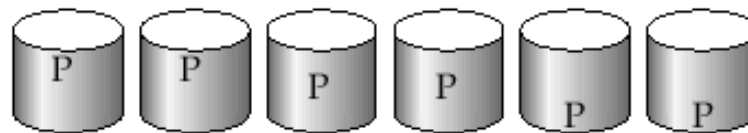
RAID5 (pokrač.)

- Vyšší výkon než RAID4
 - Zápis bloků je paralelní, pokud jsou na různých discích
 - Nahrazuje RAID4
 - má stejné výhody a ruší nevýhodu paritního disku
- Často používané řešení

RAID6

■ P+Q Redundancy scheme

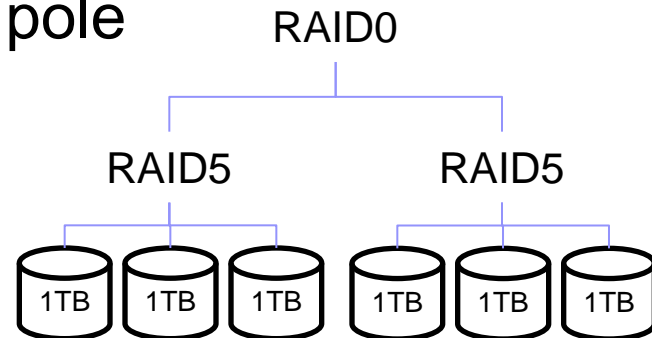
- Podobné RAID5, ale ukládá extra informace pro obnovu při výpadku více disků
- Více disků pro paritu (dual distributed parity)
 - Min. 4 disky v poli (kapacity snížena o 2 disky)
- Samoopravné Hammingovy kódy
 - Opraví výpadek 2 disků
- Není příliš používaný

(g) RAID 6: P + Q redundancy

RAID – kombinace

- Jednotlivé varianty polí lze kombinovat
 - Z fyzických disků se vytvoří pole
 - Pak z polí se vytvoří výsledné pole
- Vhodné k zvýšení výkonu / spolehlivosti
- Příklad:
 - RAID5+0 z 6 fyzických disků
 - Po třech vytvoříme dvě RAID5 pole
 - RAID5 pole spojíme do RAID0

RAID shrnutí

- RAID0 – bezpečnost dat není podstatná
 - Data lze snadno a rychle obnovit (ze záloh,...)
- RAID2,4 jsou nahrazeny RAID3,5
 - RAID3 se nepoužívá – bit-striping vede k využití všech disků při zápisu/čtení 1 bloku
- RAID6 – nepoužívaný
 - RAID1,5 poskytují dostatečnou spolehlivost
 - Spíše kombinace – RAID1+0, RAID5+0
- Vybíráme mezi RAID1 a RAID5

RAID shrnutí (pokrač.)

■ RAID1

- Mnohem rychlejší zápis než RAID5
- Použití pro aplikace s velkým množstvím zápisů
- Dražší než RAID5 (má nižší kapacitu)

■ RAID5

- pro každý zápis vyžaduje min. 2 čtení a 2 zápisy
 - RAID1 vyžaduje pouze 2 zápisy
- Vhodný pro aplikace s menším množstvím zápisů

■ Nároky dnešních aplikací na počet I/O

- Velmi vysoké (např. WWW servery, ...)
- Nákup množství disků pro splnění požadavků
 - Mají dostatečnou volnou kapacitu, pak RAID1 (nic nás dále nestojí)

RAID shrnutí (pokrač.)

- Nenahrazuje zálohování!!!
- Implementace
 - SW – téměř každý OS podporuje
 - HW – speciální řadič
 - Nutné zálohování cache bateriemi nebo non-volatile RAM
 - Pozor na výkonnost procesoru řadiče – může být pomalejší než SW!!!
- Hot-swapping (výměna za provozu)
 - HW implementace většinou podporují
 - SW není problém, pokud HW podporuje
- Spare disks
 - V poli jsou většinou přítomné náhradní disky

Výpadky disků

■ Občasný výpadek

- Chyba při čtení/zápisu → opakování → OK

■ Vada média

- Trvalá chyba nějakého sektoru
- Moderní disky samy detekují a opraví
 - z vlastní rezervní kapacity

■ Zničení disku

- Totální výpadek → výměna disku

Ošetření výpadků disků

■ Detekce

- Kontrolní součty

■ Opravy

- Samoopravné kódy (ECC)

- Hammingovy kódy, ...

- Stabilní uložení

- Uložení na více místech stejného disku

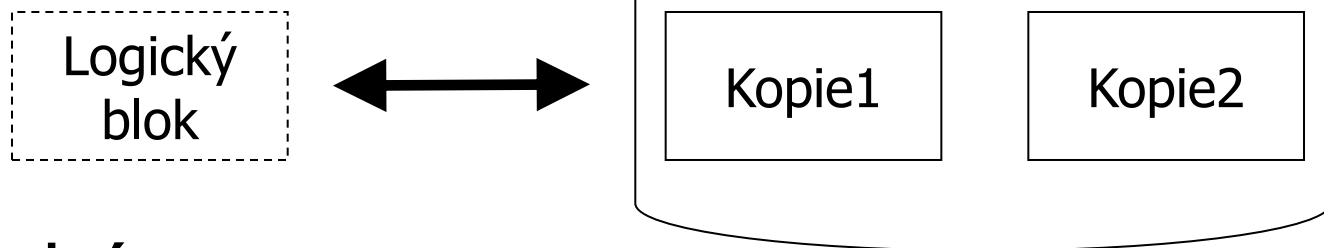
- Např. super-blok

- Žurnálování (log změn)

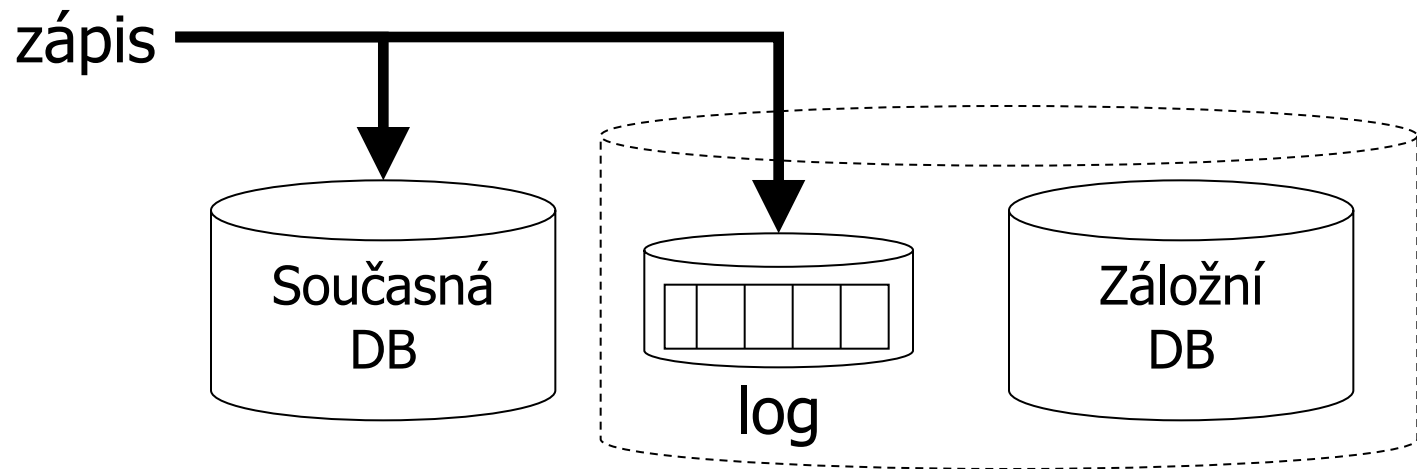
- Diskové pole

Stabilní uložení v databázích

■ Operační systém

■ Databáze

Zotavení ze zničení

■ Pravděpodobnost výpadku

- Mean time to failure (MTTF)

 - Někdy také Mean time between failures (MTBF)

- Průměrná doba fungování mezi výpadky

 - Typicky 10 a více let

- MTTF se snižuje s věkem disku

■ Pozor:

- Jeden disk má MTTF 10 let

- Systém s 10 disky má MTTF 1 rok

 - Tj. průměrně každý rok jeden z disků vypadne

Pravděpodobnost výpadku

■ Interpretace MTTF 10 let

- Průměrně 50% disků vypadne za 10 let
- 100% disků vypadne za 20 let
- $P_{\text{výpadku za rok}} = 1/20 = 0.05 = 5\%$
- Lineární interpolace výskytu chyb
 - Obvykle pro výpočty dostatečná
 - V praxi jinak
 - více chyb na začátku a pak na konci životnosti

Oprava chyby

- Mean time to repair (MTTR)
 - Čas od výpadku do obnovení činnosti
 - Tj. čas výměny vadného disku

- Mean time to data loss (MTTD)
 - Závisí na MTTF i MTTR
 - Průměrná doba mezi ztrátou dat

Příklad výpadku RAID1

- 2 zrcadlené disky
 - Každý MTTF 10 let
- Výměna vadného a obnova pole do 3 hodin
 - MTTR = 3 hodiny
- Pravděpodobnost ztráty dat:
 - $P_{\text{výpadku 1 disku}} = 1/20 \text{ roku}$, $P_{\text{výpadku 1 ze 2}} = 1/10 \text{ roku}$
 - $\text{MTTR} = 3 \text{ hod} = 3/24 \text{ dne} = 1/2920 \text{ roku}$
 - $P_{\text{ztráty dat}} = P_{\text{výpadku 1 ze 2}} * \text{MTTR} * P_{\text{výpadku 1 disku}} = 1/584000$
 - **MTTD** = $0.5 / P_{\text{ztráty dat}} = 0.5 / (1/584000) = 292\,000 \text{ let}$

RAID0 a RAID4

- MTTF disku 10 let ($P_{\text{výpadku 1 disku}} = 1/20 = 5\%$)
- RAID0 – dva disky, striping
 - $P_{\text{ztráty dat}} = P_{\text{výpadku 1 ze 2}} = 1/10$
 - $\text{MTTD} = 0.5 / (1/10) = 5 \text{ let}$
- RAID4 – opravuje výpadek 1 disku
 - 4 disky (3+1), MTTR = 3 hodiny
 - $P_{\text{ztráty dat}} = P_{\text{výpadku 1 ze 4}} * \text{MTTR} * P_{\text{výpadku 1 ze 3}}$
 - $P_{\text{ztráty dat}} = 4/20 * 1/2920 * 3/20 = 3/292000$
 - $\text{MTTD} = 0.5 * 292000/3 = 292000/6 = 48\,667 \text{ let}$

RAID – kombinace polí

■ Kombinace polí

- Spočítám MTTD pro složky

- Toto použiji v dalším jako MTTF „virtuálního disku“

- Pak vypočítám výsledné MTTD

■ Např. RAID4+0 z 8 disků

- Ze 4 disků vyrobíme RAID4

- $MTTD_{RAID4} = 48\,667$ let, tj. $P_{\text{výpadku RAID4 pole}} = 1/97334$

- Dvě RAID4 do výsledného RAID0

- $P_{\text{ztráty dat RAID4+0}} = P_{\text{výpadku 1 ze 2 RAID4 polí}} = 2 * 1/97334$

- $MTTD = 0.5 / (2 * 1/97334) = 24\,333.5$ let